

изучению иностранного языка, заинтересованность в активной работе на занятиях, а также стремление к самосовершенствованию, что подтверждают сами студенты.

*Грегоращук Юлія Володимирівна,
Тернопільський національний економічний університет*

ЗАРУБІЖНІ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У зарубіжній методиці викладання іноземних мов комунікативний метод навчання почав формуватися у 60-их роках ХХ ст у Великобританії. Він протиставлявся аудіо-лінгвальній методиці, яка представляла собою механічне заучування і неусвідомлене відпрацювання базових мовних структур у ситуативних вправах [3, С. 141].

Найбільш значущими для методики формування комунікативної компетенції є роботи Дж. Річардса і Т. Роджерса. В них описано основні принципи методики комунікативно-орієнтованого навчання іноземних мов [3, С. 42-49]:

1. Вивчення іноземної мови повинне відбуватися переважно через реальне вільне спілкування.

2. Метою комунікативно-орієнтованого навчання є автентична і змісто-орієнтована комунікація.

3. Важливим показником реальної комунікації є зміст (текстів), який повинен враховуватися при проектуванні комунікативно-орієнтованих завдань.

4. Комунікація включає інтеграцію всіх чотирьох видів мовних вмінь: читання, письма, аудіювання, говоріння. Отже, навчання повинно відбуватися, по можливості, одночасно і взаємопов'язано.

5. Навчання – це творчий процес використання мови, пов'язаний зі спробами та помилками.

У запропонованій ними методиці більша увага приділяється змісту висловлювання, а не його структурі та формі. Заучуванню мовних зразків автори протиставляють їх відтворення самими учнями в ході модельованих комунікативних ситуацій, при цьому особливе значення приділяється контексту висловлювань.

Методика, запропонована Дж. Річардсом і Т. Роджерсом, змінює ставлення не тільки до мовних вмінь, а й до мовних навичок. Якщо традиційна методика відводить важливу роль формуванню в учнів правильної вимови, що не відрізняється від вимови носіїв мови, то, згідно комунікативно-орієнтованої методики, від учнів потрібна лише вимова, яка б не перешкоджала комунікації.

Змінюється і підхід до помилок у процесі комунікації: якщо при традиційному підході кожна помилка мовної діяльності учня підлягає негайному виправленню, при цьому спілкування переривається, то

комунікативно-орієнтоване навчання передбачає менш жорстке ставлення до помилок. Автори рекомендують не переривати процес спілкування, а розбирати помилки лише по завершенні комунікативної ситуації. При цьому основна увага приділяється тим помилкам, які суттєво спотворюють зміст висловлювання.

Методика навчання іноземної мови Дж. Річардса і Т. Роджерса передбачає зміну ролі вчителя, який з безумовного лідера стає рівноправним учасником спілкування, спрямовуючи його лише в необхідних для процесу навчання випадках [3].

Подібна концепція простежується і в комунікативно-орієнтованій методиці британського методиста У. Літлвуда, на думку якого, особливістю комунікативно-орієнтованої методики навчання іноземної мови є те, що в ній однакова увага приділяється функціональному та структурному аспектам мови [1, С. 1].

В основі запропонованого автором структурного підходу до вивчення іноземної мови лежить розгляд граматичної системи, яка би показала шлях для створення мовних одиниць (речень). Функціональний підхід ґрунтується на тому, як мова використовується для досягнення комунікативної мети (в якості засобу спілкування).

У своїй роботі У. Літлвуд виділяє 4 основні здібності, що становлять комунікативну компетенцію учня:

- 1) учень повинен прагнути до максимально можливого ступеня лінгвістичної компетенції;
- 2) учень повинен враховувати, яку комунікативну функцію виконують вжиті ним мовні структури;
- 3) особлива увага повинна приділятися розвитку здатності використання мови адекватно конкретним комунікативним ситуаціям;
- 4) в процесі навчання приділяється увага знанням соціального значення форм мови [1].

Автор також пропонує класифікацію вправ, які розраховані на розвиток вищезгаданих здібностей.

Безсумнівний інтерес для нас представляє також методика комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови, яку пропонує Д. Нунан. В основі його розуміння комунікативно-орієнтованого навчання лежить постулат про те, що мова – це не просто система правил, а динамічний засіб відтворення сенсу, тому необхідно розділяти просто знання граматичних правил і вміння правильно і ефективно використовувати ці правила в процесі спілкування [2, С. 12].

У своїй роботі Д. Нунан детально розглядає роль вчителя і учня. Він приходить до висновку про те, що особистісно-орієнтований підхід дає кращі результати, при цьому роль вчителя не є такою важливою, як раніше. На перший план у комунікативно-орієнтованій методиці, на думку автора, виходять автономність (autonomy) і самостійність (independence) учнів.

Д. Нунан порівнює реальний процес спілкування з процесом спілкування в класі, і робить наступні ключові для формування методики навчання висновки [2, С. 14]:

1) що обговорюється в комунікативних ситуаціях (зміст спілкування): у реальному житті – власні думки, в класі – задана тема;

2) навіщо відбувається спілкування (причина спілкування): у житті говорять тому, що живуть в суспільстві, в класі – щоб практикувати мову;

3) для чого спілкуються (результат спілкування): у житті – для досягнення конкретної мети, в класі – щоб отримати оцінку, виправити помилки;

4) як спілкуються (засіб спілкування): у житті – жива мова, в класі – мова, підібрана для певного рівня володіння мовою.

Особливістю запропонованої Д. Нунаном моделі комунікативно-орієнтованого навчання є те, що в її основі лежать не моделі комунікативних вправ і завдань, яких дотримувався У. Літлвуд, а види діяльності, які і використовуються як основа проектування вправ і завдань мовного курсу. При цьому рушійним чинником ефективності комунікативно-орієнтованої методики навчання іноземної мови є мотивація учнів.

Таким чином, Д. Нунан, відштовхуючись від загальних психологічних механізмів, розробляє свою теорію мовної комунікації, ставлячи на чільне місце соціальну взаємодію, в процесі якої мова використовується для передачі особистісних значень, ідей, роздумів.

Література

1. Littlewood W. Communicative Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press. 1995. – 238 p.

2. Nunan D. Designing Tasks for the Communicative Classroom. – Cambridge: Cambridge University Press. 2001. – 128 p.

3. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press. 1995. – 482 p.

Дацків Ольга Павлівна,

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Становлення нової студентоцентричної системи вищої освіти супроводжується значними змінами в теорії і практиці навчального процесу у вузах. Акцент на вихованні відповідальної особистості, здатної до самоосвіти і саморозвитку, критичного мислення та опрацювання великого обсягу інформації, творчого застосування набутих компетентностей, ініціатора і агента змін ставить перед сучасною педагогічною наукою і практикою завдання